

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Aleše Korejtky a JUDr. Petry Venclové, Ph.D. ve věci

žalobce: **Mgr. P. P.**

proti

žalovanému: **místopředseda Okresního soudu v Ústí nad Orlicí**
sídlem Husova 975, 562 17 Ústí nad Orlicí

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2020, sp. zn. 50 Spr 90/2020,

takto:

- I. Rozhodnutí místopředsedy Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 28. 2. 2020, sp. zn. 50 Spr 90/2020, se **ruší**.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou domáhal soudního přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí místopředsedy Okresního soudu v Ústí nad Orlicí, kterým byla podle § 7a odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční zákon) a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „exekuční řád“ nebo „e.ř.“), a podle § 8 odst. 1 písm. b) Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 8/2011-OSD-ORGS/20 uložena žalobci výtky. Žalobce odůvodnil žalobu následujícím způsobem:

2. Předmětem žalovaného rozhodnutí byl postup žalobce, který spočíval v nedoručení usnesení o změně plátce mzdy ze dne 14. 11. 2019, č. j. 204 EX 2108/18-223, a to v rámci jím vedené exekuce, přičemž toto usnesení o změně plátce mzdy doručoval jen novému plátcí mzdy, nikoliv již dalším účastníkům exekučního řízení. Žalovaný na rozdíl od žalobce vycházel ze stanoviska Nejvyššího soudu České socialistické republiky (CPJ 159/79, R21/1981), podle něhož má být toto usnesení doručováno i povinnému a oprávněnému. Žalobce se však v žalobě neztotožnil s tímto názorem žalovaného a neaplikoval uvedené stanovisko, přičemž uvedl podrobnou argumentaci k prokázání správnosti svého postupu, tedy že uvedené usnesení o změně plátce mzdy v rámci uvedené exekuce doručoval pouze novému plátcí mzdy, a nikoliv již dalším účastníkům exekučního řízení. Poukázal zejména na skutečnost, že právní názor žalovaného, který vychází ze stanoviska CPJ 159/79, R21/1981, je opřen o výklad Nejvyššího soudu České socialistické republiky, který byl učiněn před téměř 40 lety ve „*zcela odlišném právním i socioekonomickém prostředí, tak ale také nemůže také nikdy v úplnosti postihnout specifika řízení exekučního*“ (v době přijetí stanoviska institut exekučního řízení neexistoval). Zároveň žalobce namítl, že není „*obhajitelný*“ postup, kdy by v rámci usnesení o změně plátce mzdy v rámci exekuce existoval opravný prostředek, když samotný exekuční příkaz, kterým byla daná exekuce zahájena, žádný opravný prostředek nepřipouští. K tomu žalobce odkázal na ustanovení § 55c odst. 3 písm. b) a c) exekučního řádu. Ve své argumentaci dále uvedl, že povinnému ve zmíněném usnesení není ukládána jakákoliv povinnost, veškeré informace pro povinného již byly obsaženy v exekučním příkazu k provedení exekuce srážkami ze mzdy, který povinnému byl již doručen. Navíc z platné právní úpravy (§ 294 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění – dále jen „o.s.ř.“) se toto usnesení doručuje jen tomu, u koho povinný nastoupil nově do práce, tedy novému zaměstnavateli, a žádné další adresáty dané usnesení platná právní úprava nestanoví, oproti například ustanovení § 282 odst. 2 o.s.ř. K prokázání správnosti svého postupu, tedy k doručení zmíněného usnesení o změně plátce mzdy v rámci exekuce vedené srážkami ze mzdy, který byl předmětem žalobou napadené výtky, uvedl žalobce argumentaci, kterou pro přehlednost uvádí soud doslovně citací z žaloby:

„To, že tento výklad může být aplikovatelný toliko v rámci soudního výkonu rozhodnutí dle občanského soudního řádu, je taktéž podpořeno tím, že plátce mzdy provádí srážky k rukám soudního exekutora, nikoli k rukám oprávněného, tudíž ani oprávněný nemusí informaci o změně plátce mzdy jakkoli disponovat. Ohledně povinného by se pak daným výkladem zjevně zavedla nerovnost mezi povinnými, kterým jsou prováděny srážky ze mzdy a u nichž nedošlo ke změně plátce mzdy, a povinnými, kterým jsou prováděny srážky ze mzdy a u nichž došlo ke změně plátce mzdy. Jedině druhí jmenovaní by totiž tímto obdrželi formalizovanou informaci o dosavadním průběhu exekuce srážkami ze mzdy, a to s možností tento průběh napadnout opravným prostředkem, a to současně za situace, kdy exekuční řád opravný prostředek proti exekučnímu příkazu, kterým byla exekuce srážkami ze mzdy nařízena, výslovně vylučuje.

To, že institut usnesení o změně plátce mzdy je toliko formalizovaným dialogem výhradně mezi soudním exekutorem a novým plátcem mzdy s jasně definovaným účelem informování tohoto nového plátce mzdy o parametrech nařízené exekuce srážkami ze mzdy, je podpořeno taktéž zněním § 293 odst. 2 o.s.ř., byť tento dopadá jen na zde definovaný okruh případů.

S výše uvedenými argumenty žalobce se pak ale žalovaný ve svém rozhodnutí nikterak nerypořádal a pouze konstatoval, že se s nimi nelze ztotožnit. Z obsahu odůvodnění dále ale vyplývá, že za nedostatek v exekuční činnosti žalovaný považuje toliko nedoručení uvedeného usnesení povinnému. To, že toto usnesení nebylo doručeno oprávněnému, jakož ani to, že soudní exekutor vůči němu nepřipustil odvolání (což je taktéž v rozporu s výše uvedeným stanoviskem Nejvyššího soudu ČR), pak žalovaný žalobci nijak nevýtýká a ani jinak proti tomuto postupu nevznáší své vyhrady, z čehož lze dovozovat, že ani žalovaný neaplikuje právní závěry výše uvedeného stanoviska na exekuční řízení v jejich plné šíři.

Jak vyloženo výše, tak právní názor vyjádřený žalovaným v rámci jeho rozhodnutí o udělení výtky žalobce nesdílí, neboť jej považuje za nesprávný, zároveň je však nutno uvést, že rozdílnost právních názorů kontrolovaného (žalobce) a dohledového orgánu (žalovaného) nemůže u kontrolovaného (žalobce) zakládat jakoukoli disciplinární odpovědnost. V tomto směru nelze na odlišný a zdůvodněný právní názor žalobce hledět jako na drobný nedostatek v exekuční činnosti.“

3. Žalobce navrhl, aby žalované rozhodnutí krajský soud zrušil.
4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě předně uvedl, že udělení zmíněné výtky není správním rozhodnutím či jiným rozhodnutím a že žalobní návrh není způsobilý k přezkumu ve správním soudnictví. Dále konstatoval obsah žalovaného rozhodnutí a uvedl argumentaci, která obhazuje postup žalovaného. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.
5. Krajský soud v řízení vedeném podle ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům:
6. Z předložených podkladů obsažených ve spise žalovaného vyplývají a mezi účastníky nejsou sporné následující rozhodné skutečnosti.
7. Žalobce jako soudní exekutor v exekuci vedené podle exekučního řádu (exekuce vedená pod sp. zn. 204 Ex 2108/18) vydal usnesení o změně plátce mzdy ze dne 4. 11. 2019, č. j. 204 Ex 2108/18-223, které doručil pouze novému plátcí mzdy a nedoručoval je již dalším účastníkům exekučního řízení, tedy oprávněnému a povinnému. Žalobce zejména vycházel z ustanovení § 294 odst. 3 o.s.ř., podle něhož soud toto usnesení doručuje novému plátcí mzdy a obsahuje pouze údaj o vyrozumění o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, a dále obsahuje další skutečnosti uvedené v citovaném ustanovení o.s.ř., přičemž žádné další adresáty toto usnesení exekutora zákon nestanoví. S tímto názorem se však žalovaný neztotožnil a zastává názor, který byl uveden i v žalovaném rozhodnutí o uložení výtky, že usnesení o změně plátce mzdy má doručovat exekutor i povinnému a oprávněnému, přičemž by proti tomuto mělo být přípustné odvolání. Tento názor opírá žalovaný o výklad Nejvyššího soudu České socialistické republiky, který je obsažen v jeho stanovisku ze dne 18. 12. 1981, CPJ 159/79 (R 21/1981). Podle názoru žalovaného je v souladu s tímto citovaným stanoviskem i současná právní úprava, tedy zejména ustanovení § 55b odst. 1, 2 exekučního řádu ve spojení s § 158 odst. 4 a § 168 odst. 2 o.s.ř. Žalobce naopak s tímto názorem žalovaného nesouhlasí, přičemž zastává v rámci obhajoby svého postupu již výše zmíněný názor, který se opírá o výše zmíněnou argumentaci. Je tedy zároveň nesporné, že předmětem výtky a v podstatě i předmětem soudního přezkumu je otázka správnosti, respektive zákonnosti postupu žalobce jako exekutora, tedy zda ten postupoval v rámci zmíněné exekuce srážkami ze mzdy při doručování usnesení o změně plátce mzdy v souladu se zákonem či nikoliv, když doručoval toto usnesení pouze novému plátcí mzdy, a nikoliv oprávněnému a povinnému.
8. Pokud oba účastníci zřejmě očekávají, že krajský soud rozhodující ve správním soudnictví bude tento názorový střet týkající se otázky zákonnosti postupu exekutora, tedy žalobce, věcně přezkoumávat, tak se mýlí, a to z následujících důvodů:
9. Je nesporné, že v případě výtky se nemůže jednat o hrubé či závažné porušení povinnosti exekutora, stanovené právním předpisem, které může být předmětem jen kárného řízení, přičemž o kárných žalobách proti soudním exekutorům rozhoduje Nejvyšší správní soud. O tom, zda výtka ukládaná za drobné nedostatky v exekuční a další činnosti exekutora či drobné poklesky v jeho chování (§ 7a odst. 1 exekučního řádu) může být považována či nikoliv za rozhodnutí podle § 65 s.ř.s., které by bylo možné napadnout žalobou ve správním soudnictví, se zabýval Nejvyšší správní soud, a to jeho rozšířený senát v rámci odůvodnění jeho usnesení ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016-41, jehož novým předmětem byla otázka, zda výtka podle § 30 odst. 3 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, je rozhodnutím ve smyslu § 65 s.ř.s. a

zda proti takové výtce může být poskytnuta soudní ochrana formou žaloby podle § 65 a násl. s.ř.s. V tomto usnesení rozšířený senát NSS dospěl k závěru, že „pokud orgán dohledu shledá, že zjištěné pochybení odpovídá definici drobného nedostatku nebo poklesku (ke skutkům odpovídajícím tohoto druhu profesního pochybení viz bod 55 výše), namítaný postup státními zástupci, soudci, notáři nebo soudnímu exekutorovi formálně vytkne“ (srov. bod 71 usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016-41), přičemž v tomto usnesení zároveň je obsažen následující závěr:

„Výtka stojí svou povahou někde uprostřed tří možných opatření, jimiž disponuje příslušný dohledový orgán pro zjištění porušení profesních povinností dotčené osoby. Jde o opatření v obecném smyslu tohoto slova, rozumíme-li jím reakci na jakékoliv porušení povinností příslušníka dané profese zakládající jeho odpovědnost. Účelem výtky je možnost flexibilně postihnout takové nedostatky a poklesky, jež svoji menší závažností neodůvodňují zahájení kárného řízení. V praxi se zpravidla jedná o kratší a ojedinělé průtahy v řízení, drobná porušení procesních předpisů, drobné poklesky v chování, které odporují profesním etickým zásadám (například nevhodné chování vůči účastníkům řízení a dalším osobám, ojedinělé požití alkoholu v pracovní době apod.). Nutno zdůraznit, že mezi bezvadným plněním povinností příslušníka profese a takovým porušením, které naplní znaky kárného provinění, existuje poměrně „široká šedá“ zóna, kterou nelze vymezit ani nějakým výčtem konkrétních situací ani stanovením „mantinelů“ obraničujících. V ní se nacházejí prostor pro udělení výtky, nedostačují-li reakce jemnější či měkčí (viz dále bod 70).“

10. Sám rozšířený senát NSS ve svém rozhodnutí poté srovnává podmínky pro uložení výtky s podmínkami pro vydání rozhodnutí v kárném řízení. Například v bodu 71 tohoto usnesení se uvádí, že „kárné provinění jakožto „etalon“ pro posuzování drobných nedostatků a poklesků je koncipováno jako zaviněné jednání či chování.“ Proto je namístě si připomenout tu judikaturu kárného senátu NSS, která se posuzováním kárných provinění zabývá a řeší situace, které jsou obdobné okolnostem nyní soudem projednávané věci. Pro zodpovězení již výše naznačené otázky, která se týká možnosti věcného řešení předmětného sporu týkajícího se postupu exekutora, lze nalézt jako „etalon“ podobný případ v rozhodovací činnosti kárného senátu NSS, který se opírá o jeho již konstantní judikaturu. Nejvyšší správní soud jako kárný soud v rozhodnutí ze dne 16. 6. 2015, č. j. 14 Kse 2/2015-62, bod 10, uvedl následující závěr, který je relevantní i pro projednávanou věc:

„Kárný senát opakuje svou konstantní judikaturu, podle níž kárné řízení proti exekutorům se nemůže stát prostředkem sjednocování exekuční judikatury a nemůže nahrazovat věcný soudní přezkum rozhodnutí exekutorů, k němuž jsou příslušné soudy v jiném řízení, a to na základě systému opravných prostředků, které upravuje jak exekuční řád, tak i občanský soudní řád. Kárný senát rovněž nemíni soudní exekutory postihovat za jejich právní názory. Kárný senát je přesvědčen, že soudní exekutor by měl být kárně odpovědný za své excesivní přehmaty, pod něž lze jistě podřadit porušení zřejmého a nesporného ustanovení zákona, případně jeho interpretaci naprosto extrémním a nepřijatelným způsobem (srov. takto již rozhodnutí ze dne 14. 2. 2011, č. j. 14 Kse 6/2010-181).“

11. Proto, jestliže výše citovaný závěr vyslovil kárný soud v kárném řízení proti exekutorovi, tak tím spíše, a to argumentum a maiori ad minus, lze aplikovat tento závěr i v projednávané věci. Proto i v dané věci je krajský soud názoru, že nemůže věcně posuzovat výše zmíněný spor týkající se posouzení správnosti a zákonnosti postupu žalobce jako exekutora v exekučním řízení a nahrazovat tím v podstatě činnost civilních soudů. Úkolem krajského soudu v dané věci je, aby posoudil, zda se v případě postupu žalobce jednalo o excesivní „přehmat“, který by vyplýval z porušení zřejmého a nesporného ustanovení zákona či interpretace, která by byla naprosto extrémní a nepřijatelná (srov. rozhodnutí kárného soudu NSS ze dne 14. 2. 2011, č. j. 14 Kse 6/2010-181, a rozhodnutí kárného soudu NSS ze dne 16. 6. 2015, č. j. 14 Kse 2/2015-62, bod 10). Zároveň je třeba mít na paměti, že podmínkou pro uložení výtky, respektive jednou z podmínek pro uložení výtky, je existence porušení procesního předpisu, byť se může jednat o drobné porušení procesních předpisů (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 10. 7. 2018,

č. j. 9 As 79/2016-41, bod 55), což odpovídá i popisu závažnosti jednání, za které lze výtku uložit, a to v ustanovení § 7a odst. 1 exekučního řádu, podle něhož předmětem výtky může být drobný nedostatek v exekuční a další činnosti exekutora. Příčinou takového drobného nedostatku, spočívajícího v drobném porušení procesních předpisů, je porušení zásady zákonnosti, kterou je nepochybně vázán i exekutor, když podle § 2 odst. 1 exekučního řádu při výkonu exekuční činnosti je exekutor vázán jen ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení. Při dodržování této zásady zákonnosti nepochybně exekutor musí aplikovat právní předpisy obdobně jako soudy v občanském soudním řízení, ostatně například podle ust. § 28 exekučního řádu se úkony exekutora považují za úkony exekučního soudu a podle § 55d odst. 1 exekučního řádu při rozhodování postupuje exekutor obdobně podle občanského soudního řádu a činí při rozhodování úkony, které v řízení o výkonu rozhodnutí přísluší soudu prvního stupně, jak správně uvedl žalovaný v žalovaném rozhodnutí (bod 7 a 8). Tato zásada ukládá i exekutorovi postupovat podle právní úpravy, avšak zákon nebývá vždy jasný, připouští různé výklady a právní úprava též nemusí pamatovat na všechny situace a zodpovídat všechny odborné a věcné otázky. Proto je třeba pro nalezení správného zákonného řešení či odpovědi na určitý věcný problém aplikovat judikaturu, tedy rozhodovací praxi soudu, její závěry, výklady či stanoviska. Konstantní soudní judikatura tak zahrnuje rozhodnutí soudu, která svým významem za účelem dodržení zásady zákonnosti rozhodovací činnosti soudu (rovněž i exekutorů) přesahuje skutkové okolnosti konkrétního případu a v podstatě „dotváří“ právní normu a vyplňuje tak mezery právní úpravy. Čím je právní úprava obsáhlejší a čím víc až překotně reaguje na rychlé společenské změny, přináší do právní praxe zahrnující i rozhodovací činnost soudu (a nepochybně i exekutorů) spoustu nezodpovězených otázek, na něž musí a má reagovat i judikatura. K otázce závažnosti judikatury a přístupu kontinentálního soudce k precedentům vyšších soudů, kterou lze aplikovat analogicky i na rozhodovací činnost exekutorů, se vyjádřila i právní teorie, například profesor Zdeněk Kühn v publikaci Aplikace práva ve složitých případech k úloze právních principů v judikatuře, nakladatelství Karolinum, Praha 2002, na straně 305 uvádí následující závěr:

„Domnívám se, že v zásadě mohou nastat v přístupu kontinentálních soudů k judikatuře dva extrémy. Prvním je případ, kdy soud považuje pro sebe vytvoření právní normy obsažené v precedentu za natolik závažné, že podle právního názoru tohoto soudu nelze rozhodnout jinak, ačkoliv rozhodnutí podle dosavadní judikatury nemusí být konformní s naší ústavní pořádkem nebo není v souladu s normou obsaženou v právním předpise, popřípadě bude precedent překonán následným společenským vývojem. Jde tedy o situaci, kdy chování soudu vyvolává představu existence principu stare decisis v našem právním řádu v jeho rigidní podobě. K tomuto problému se vyjádřil Ústavní soud ČR, který k námitce obecného soudu, že v dané věci byl nucen řídit se ustálenou judikaturou, uvedl:

„Takovéto argumentaci nelze přisvědčit, neboť soudce je podle článku 95 odst. 1 Ústavy ČR při rozhodování vázán pouze zákonem. V případě, že při svém rozhodování přiblíží k judikatuře, měl by mít na zřeteli, že její ustálenost a platnost jsou odvislé od vývoje, který je odrazen daných společenských a ústavně právních podmínek. Navíc aplikace takové judikatury musí být v souladu s mezinárodními závazky, které Česká republika přijala ...“(nález IV. ÚS 200/96).

Druhým mezním případem je situace, kdy soudce bezdůvodně aplikaci konstantní judikatury odmítá, zpravidla s poukazem, že pro něj není závažná“ (srov. Kühn, Z., Aplikace práva ve složitých případech k úloze právních principů v judikatuře, nakladatelství Karolinum, Praha 2002, strana 305 a násl.).

12. Otázka, na kterou v této části odůvodnění rozhodnutí soudu je třeba odpovědět, se týká projednávané věci právě proto, že názor žalovaného byl zejména opřen o stanovisko Nejvyššího soudu ČSR, a je tedy podstatné, zda tento názor vyslovený i v judikatuře Nejvyššího soudu mohl či měl akceptovat žalobce v exekučním řízení, a jaký důsledek aplikace tohoto stanoviska může vzniknout v rámci rozhodování žalovaného o zmíněné výtce.

13. Je zároveň třeba se zabývat otázkou, která byla již naznačena v právní teorii výše uvedené, jenž se týká závaznosti judikatury v rozhodovací činnosti soudu, potažmo i exekutorů. Mohlo by se zdát, že správným přístupem k otázce závaznosti judikatury a rozhodovací činnosti soudu a exekutorů je druhý výše citovaný závěr ze zmíněné odborné publikace, tj. že tedy tato závaznost platí a soud je povinen judikaturu znát a řídit se jí. Ostatně tento závěr, byl promítnut i v právní větě, vytvořené z rozsudku NSS ze dne 16. 8. 2006, č. j. 1 Aps 2/2006-68, podle něhož *„zajišťování jednoty judikatury je úkolem pro samotný Nejvyšší správní soud, ale též pro krajské soudy, byť se každý z nich na dosahování tohoto cíle podílí jiným způsobem: zatímco Nejvyšší správní soud případné rozpory v rozhodovací činnosti krajských soudů svou judikaturou odstraňuje, krajské soudy jsou povinny tuto judikaturu znát a řídit se jí; nemohou zaujímáním protichůdných názorů zakládat nové rozpory v judikatuře a zvyšovat tím právní nejistotu. Krajské soudy jsou tedy v obdobných věcech povinny řídit se právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem“* (návrh právní věty EJ 308/2006, rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2006, č. j. 1 Aps 2/2006-68). V rámci připomínek k této právní větě byl aplikován již výše zmíněný první případ přístupu soudce k judikatuře, který se opírá o již výše uvedený náleze ústavního soudu IV. ÚS 200/90. V právní teorii a praxi v současné době převažuje první přístup soudce k aplikaci judikatury, který umožňuje odchýlit se od předchozí judikatury, přičemž takový postup musí být založen na přesvědčivosti důvodů rozhodnutí soudu. Ve výše uvedené publikaci je uveden trojí postup soudce ve vztahu k předchozí judikatuře, tj. že buď se soudce předchozí judikatury „přidrží“ (což se může stát tak, že v odůvodnění na předchozí judikaturu odkáže výslovně citací nebo jen obecně v souladu s ustálenou judikaturou, nebo dokonce to ani v rozhodnutí neuvede, avšak v zájmu *„zamezení arbitrárního rozhodování by měl soudce vždy uvést citaci precedentů, který při svém rozhodování použil s tím, že je pak zbaven povinnosti obsáhnout ve všech podrobnostech jím znovu nastávány názor odůvodnit“*) nebo soudce pro skutkovou odlišnost precedentů a jím posuzované kauzy své rozhodnutí rozliší, *„jinými slovy tak soudce uznává normativní sílu předchozího precedentu, odůvodněné se však domnívá, že jeho aplikace není v daném případě namístě.“* Tuto skutečnost je třeba v rozhodnutí náležitě odůvodnit. Anebo soudce se *„nebude držet předchozího precedentu nabradí interpretaci práva v předchozím precedentu novou interpretací práva, což by měl ovšem učinit explicitně, tedy nikoliv skrytě a na základě vyargumentovaného stanoviska svědčícího ve prospěch toho, že jeho výklad práva je lepší než výklad práva zastávaný dřívějším precedentem“* (srov. Kühn, Z., Aplikace práva ve složitých případech k úloze právních principů v judikatuře, nakladatelství Karolinum, Praha 2002, strana 305 a 306). Dodržování zásady zákonnosti v rozhodovací činnosti soudu a potažmo exekutorů tedy znamená, že ke konstantní judikatuře je třeba přihlížet a zohlednit ji v rozhodovací činnosti, avšak každý judikát včetně právních vět, tedy shrnutí právního názoru obsaženého v rozhodnutí soudu, *„nepředstavuje obecně platné pravidlo schopné samostatné existence, nýbrž je třeba jí vnímat v kontextu právní normy, kterou má vykládat, a jednak v kontextu skutkových a právních okolností rozhodnutí, z něhož pochází“* (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 9. 2008, č. j. 2 As 57/2008-84). Zároveň je třeba přihlídnout k tomu, že *„precedens totiž nepředstavuje nic jiného, než zobecnitelné pravidlo chování (normu), avšak vždy vztahující se primárně ke konkrétní soudem rozhodované věci, judikaturní odklon je nezbytným faktorem, který se v rozhodovací činnosti soudů vyskytuje. Jakkoliv na straně jedné je určitě nežádoucí, aby k němu docházelo příliš často, představuje na straně druhé nezbytný dynamický prvek v rozhodovací činnosti soudů“* (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2009, č. j. 2 As 34/2009-65). Judikatura soudu představuje tak jeden z pramenů práva, a to i v kontinentálním právním prostředí, avšak *„s precedenty je však potřeba pracovat odlišně než s právními předpisy“* (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2009, č. j. 2 As 34/2009-65). Podstatný, a to i pro projednávanou věc, je výše zmíněný závěr, že právní názory obsažené v rozhodnutí soudu či v jeho stanoviscích nepředstavují obecně platné pravidlo schopné samostatné existence, nýbrž je třeba je vnímat jednak v kontextu právní normy, kterou má vykládat, a jednak v kontextu skutkových a právních okolností rozhodnutí, z něhož pochází, a v rozhodovací činnosti i soudů (a potažmo i exekutorů) *„je možný odklon od judikatury, tedy tzv. judikaturní odklon, který ačkoliv není žádoucí, aby k němu docházelo příliš často, představuje na druhé straně nezbytný dynamický prvek rozhodovací činnosti soudů“*, jak je již uvedeno ve výše zmíněném rozsudku NSS ze dne 28. 7. 2009, č. j.

2 As 34/2009-65. Je tedy možné, aby soud se v rozhodovací činnosti odklonil od stávající judikatury, avšak svůj postup musí náležitě zdůvodnit.

14. Výše uvedené úvahy krajského soudu nebyly nadbytečné, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale sloužily k zodpovězení zcela zásadní otázky, tj. zda vůbec v dané věci se mohl žalobce při aplikaci právních předpisů odchýlit od zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu ČSR, vysloveného v rámci jeho stanoviska CPJ 159/79 (R 21/1981), či nikoliv. V souladu s výše uvedeným závěrem krajského soudu, který se opírá o právní teorii a praxi, je třeba nejprve konstatovat, že i exekutor byl oprávněn odchýlit se od právního názoru, který je možný považovat i za součást judikatury. Ostatně jestliže je takový postup umožněn soudům, tak tím spíše může obdobně postupovat i exekutor, když ten při rozhodování činí úkony, které v řízení o výkonu rozhodnutí přísluší soudu prvního stupně.
15. Aniž by krajský soud hodlal věcně zasáhnout do sporu správnosti postupu žalobce, který vznikl mezi žalobcem a žalovaným v souvislosti s aplikací zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu ČSR, krajský soud nepřehlédl, že toto stanovisko nebylo ani logicky nemohlo být aplikováno v exekučním řízení, když v době jeho vzniku v roce 1981 žádný exekuční řád neexistoval a toto stanovisko bylo vydáno nikoliv v souvislosti s postupem exekutorů v exekučním řízení, ale týkalo se zcela odlišného řízení, a to výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, když ani navíc o.s.ř. v té době neobsahoval ustanovení, které by ukládalo soudu doručovat usnesení o změně plátce mzdy nejen novému zaměstnavateli, ale i oprávněnému a povinnému. Navíc a v neposlední řadě je třeba z uvedeného stanoviska Nejvyššího soudu ČSR konstatovat, že základním důvodem pro přijetí názoru, že usnesení o změně plátce mzdy je třeba doručovat nejen novému plátcu mzdy, ale i ostatním účastníkům, tedy oprávněnému i povinnému, je možnost podat proti tomuto usnesení odvolání. Z tohoto stanoviska krajský soud pro přehlednost tedy cituje tento základní a nyní sporný závěr: „*Soudy by ovšem neměly přehlížet, že v těchto případech musí být i konečné vyrozumění plátce mzdy formou usnesení, proti němuž mohou účastníky podat odvolání, a které je jim třeba proto doručit. Pouhé sdělení výše srážek provedených dosavadním plátcem mzdy a výše nedoplatku formou přípisu je v rozporu s ustanovením § 294 odst. 3 o.s.ř.*“ Je třeba uvést, že nahlédnutím do ustanovení § 294 odst. 3 o.s.ř. ani soud nezjistil, že by přímo ex lege z tohoto ustanovení (§ 294 odst. 3 o.s.ř. platném v době vydání zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu ČSR) vyplývala jasně povinnost doručit toto usnesení oprávněnému a povinnému, ale je v něm zakotvena pouze povinnost doručit toto usnesení novému zaměstnavateli. Ostatně o tom, že v té době existovaly v soudní praxi různé výklady k této otázce, svědčí právě důvod pro přijetí tohoto závěru Nejvyšším soudem ČSR. Pokud by znění zákona bylo zcela jasné a tato povinnost doručování usnesení i ostatním účastníkům řízení by vyplývala přímo ze zákona, tak by nebyl důvod pro přijetí zmíněného stanoviska Nejvyšším soudem ČSR (*absoluta sententia expositore non indiget*). Tento závěr Nejvyššího soudu ČSR měl však v té době nepochybně oporu v platné úpravě, která se týkala výkonu rozhodnutí, když proti rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí bylo přípustné odvolání. Žalobce v souladu s již výše uvedenou judikaturou, která se týká možnosti odklonu od stávající judikatury, poukázal správně na skutečnost, že uvedené stanovisko, respektive zmíněný výklad postupu při doručování uvedeného rozhodnutí, byl učiněn před „*téměř 40 lety a ve zcela odlišném právním a socioekonomickém prostředí, tak ale také nemůže nikdy v úplnosti postihnout specifika řízení exekučního (v době přijetí stanoviska institut exekučního řízení neexistoval). Obhajitelný tak není ani ve věci možnosti uplatnit proti usnesení o změně plátce mzdy v rámci exekuce opravný prostředek, když samotný exekuční příkaz, kterým je daná exekuce zahájena, žádný opravný prostředek nepřipouští [k tomu viz § 55c odst. 3 písm. b) a c) e.ř.]*.“ Tento závěr, který je znám i žalovanému, jak vyplývá ze žalovaného rozhodnutí, žalovaný nevyvrátil žádným relevantním poukazem na jeho věcnou nesprávnost či nelogičnost.
16. Krajský soud znovu podotýká, že není jeho úkolem ve správním soudnictví posuzovat, zda a který z obou postupů je či není správný, ale pouze zjistit, zda byl dán důvod pro uložení výtky

z hlediska posouzení závažnosti jeho jednání ve zvoleném postupu, přičemž za takové porušení, jak soud již výše uvedl, nelze posuzovat pouhé odchýlení se od stávající judikatury. Krajský soud tedy nemůže se ztotožnit s názorem žalovaného, že v daném případě žalobce nerespektoval výše uvedené stanovisko při svém postupu, na druhé straně však zároveň nemůže zkoumat, zda jím zvolený výklad byl věcně správný a byl relevantním důvodem pro nerespektování zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu ČR. Krajský soud v tomto řízení musel pouze zjistit, zda právě touto odchylkou se nedopustil žalobce nějakého excesu, který by například spočíval v nerespektování jasného znění zákona. Jestliže kárný soud Nejvyššího správního soudu v kárném řízení vyslovil opakovaně názor, že kárnou odpovědnost soudního exekutora nelze dovozovat ze skutečnosti, že tento zastává právní názor odlišný od právního názoru kárného žalobce, vycházel-li kárně obviněný z právní úpravy, kterou si určitým způsobem vyložil (srov. již výše citované rozhodnutí kárného soudu NSS ze dne 2. 12. 2013, č. j. 15 Kse 14/2012-317), tak tím spíše, *argumentum a maiori ad minus*, lze konstatovat, že v dané věci je potřeba pouze zkoumat, zda žalobce při odlišném názoru, který zastává na rozdíl od žalovaného, vycházel z právní úpravy, kterou si určitým způsobem vyložil, a nejednalo se o nějaký exces, který by spočíval například v nerespektování jasného znění zákona (viz výše citovaná zásada římského práva).

17. A protože krajský soud se nemůže zabývat věcnou správností tohoto odlišného názoru, postačí jen zjištění, zda postup žalobce a jím odůvodněná změna, bez zodpovězení otázky na způsob doručování zmíněného usnesení, má určitou logiku a může případně z právního hlediska obstát, anebo je na první pohled zřejmé, že se jedná pouze o exces, který zahrnuje buď jasné nerespektování zákona či se opírá o naprosto nerelevantní úvahu, vycházející z „na první pohled“ nesmyslné či neodůvodněné logiky výkladu zákona. Krajský soud považuje za stěžejní odkázat na logiku úvahy žalobce poukazující na rozdíly v postupu činnosti soudu při výkonu rozhodnutí podle o.s.ř. a postupu exekutorů v exekučním řízení podle exekučního řádu, a v neposlední řadě považuje za zcela rozhodující pro posouzení této úvahy poukaz žalobce na vysvětlení opory názoru Nejvyššího soudu ČR pro doručení zmíněného usnesení ostatním účastníkům řízení, přičemž ten nepochybně, jak ostatně z výše uvedené citace z tohoto stanoviska vyplývá, spočíval ve skutečnosti, že účelem možnosti doručení tohoto usnesení oprávněnému a povinnému bylo zajištění možnosti těchto účastníků řízení podat si proti němu odvolání. Takové odůvodnění pro možnost zmíněného doručení v exekučním řízení však podle exekučního řádu neexistuje, ostatně ani sám žalovaný ve svém rozhodnutí neuvádí, že by nějaké konkrétní ustanovení o.s.ř. či exekučního řádu připouštělo možnost podat proti usnesení o změně plátce mzdy odvolání a byl by tím naplněn důvod pro doručení tohoto usnesení oprávněnému a povinnému. Naopak, jak správně žalobce podotknul v žalobě, v exekučním řízení platí ustanovení § 55c odst. 3 písm. b) a c) exekučního řádu, podle něhož nejen že proti samotnému exekučnímu příkazu není možné podat odvolání, ale dokonce i proti samotnému rozhodnutí o změně exekučního příkazu takovou možnost podání opravného prostředku zákon přímo vylučuje. Je sice pravdou, jak uvádí žalovaný v bodě 15 žalovaného rozhodnutí, že obecně platí pro doručování usnesení ustanovení § 55b odst. 1 a 2 ve spojení s § 158 odst. 4 a § 168 odst. 2 o.s.ř., tedy že usnesení exekutor doručuje účastníkům řízení a dalším osobám, o jejichž návrzích, právech a povinnostech rozhoduje, ale tím nemusí být ještě bez dalšího naplněn důvod pro doručování usnesení, kterým je nový zaměstnavatel pouze vyrozumíván o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy (§ 294 odst. 3 o.s.ř.). Je tedy sporný důvod tohoto postupu, obsažený i ve zmíněném stanovisku Nejvyššího soudu ČR, tedy aby byla zajištěna možnost těchto dalších účastníků řízení podat si odvolání proti tomuto usnesení. Takovou možnost již podle exekučního řádu oprávněný či povinný nepochybně nemají. Tím samozřejmě krajský soud, jak již výše uvedl, nevyslovuje závěr o správnosti postupu žalobce, ale pouze konstatuje, že jeho odůvodnění má určitou logiku a oporu týkajících se okolností a právní úpravy v době vydání stanoviska Nejvyššího soudu ČR a v době

postupu žalobce jako exekutora v exekučním řízení. Věcné rozhodnutí takového sporu již náleží soudu v civilním řízení, nikoliv soudům ve správním soudnictví.

18. V daném případě však skutečnost, že žalobce zastává právní názor odlišný od právního názoru žalovaného, kdy žalobce vycházel z právní úpravy, kterou si určitým způsobem právně relevantním a logickým postupem vyložil, nemůže mít za následek postih ve formě zmíněné výtky, když, jak soud již výše podrobně vyložil, v rámci dodržení zásady zákonnosti při rozhodovací činnosti soudu, a potažmo i exekutorů, je za určitých podmínek, které v daném případě byly splněny, se možné odchýlit od stávající judikatury. A to tím spíše, když i v době vydání zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu ČR nebyla otázka doručení zmíněného rozhodnutí upravena výslovně v zákoně, stejně jako tomu není v současné době (§ 294 odst. 3 o.s.ř.), a nelze tedy vyloučit správnost odůvodnění zmíněného postupu, jak soud již výše uvedl, který má oporu i v odůvodnění tohoto postupu zvoleného žalobcem.
19. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že důvod pro udělení výtky v projednávané věci dán nebyl, proto krajský soud zrušil žalované rozhodnutí pro nezákonnost (§ 78 odst. 4 s.ř.s.).
20. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšný žalobce měl proti neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, které spočívaly v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 8. prosince 2020

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předsedu senátu